



ЖАЛОЛОБОД ВИЛОЯТ «СПРАВЕДЛИВОСТЬ»  
ХУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТАШКИЛОТИ

•СПРАВЕДЛИВОСТЬ•

# ЎЗ ХУҚУҚИНГНИ ҲИМОЯ ҚИЛА БИЛ

**“АЛИМЕНТ УНДИРИШ БҮЙИЧА  
ИЖРО ВАРАҚАЛАРИ ТАЛАБЛАРИНИ  
БАЖАРИШ ТАРТИБИ”**



АКШНИНГ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ЭЛЧИЛИГИНИНГ ДЕМОКРАТИК КОМИССИЯСИ  
МОЛИЯВИЙ ҚҰЛЛОВИГА ТАЯНГАН. Ушбу нашрнинг мазмуні АКШнинг Кыргыз Республикасидаги Элчилиги нұктай назарі билан мос келмаслиги мүмкін.

**Ушбу буқламада никоҳда туриб ва никоҳдан ташқарида алиментларни үндириш, алимент мажбуриятлари миқдори, алиментларни үндириш бўйича ижро варақалари талабларини бажариш тартиби, ижро ҳаракатлари муддати, чет элдаги ота-оналардан алимент үндириш амаллари ёритилган.**

## **БОЛАГА АЛИМЕНТ ҮНДИРИШ БЎЙИЧА ҲУЖЖАТЛАР ҚАЁҚҚА ВА ҚАНДАЙ ТОПШИРИЛАДИ?**

Мазкур маълумотлар ҳаётингизда сиз учун асқотмайди деб умид қиласиз, лекин турмуш дегани тасодифларга шу қадар бойки, ҳамма нарсани олдиндан кўриш ва ҳисобга олиш мумкин эмас.

Кирғиз Республикасининг Оила кодексида бола таъминоти ва тарбияси учун ота ҳам, она ҳам бирдек жавобгар, деб кўрсатилган. Агар ота ёки она ўз мажбуриятини бажармаётган бўлса, музокара столига ўтириб, бола учун алимент тўлаб туриш масаласида ўзаро келишиб олишлари мумкин. Тўланадиган нафақа миқдори кўрсатилган ёзма келишимни нотариал идорада тасдиқлатиб олса бўлади.

Бироқ бу нарса ҳар доим ҳам амалга ошавермайди. Тортишув ҳар доим ҳам муроса билан тугамайди ва бир қарорга келишнинг иложи бўлмайди. Томонлардан бири жавобгарликни ўз зиммасига олиш, болани моддий жиҳатдан таъминлаб туришни истамайди. Бундай пайтда алимент үндириш масаласи судда ечилади. Ҳар икки ҳолатда алимент тайинлаш ва уни үндириш Кирғиз Республикасининг Оила кодекси, ҚРнинг “Кирғиз Республикасида ижрочилик ишлаб чиқариши ва суд ижрочилигининг мақоми тўғрисида” Қонуни билан белгиланади.

Бунда суд тизими раҳбарликка оладиган асосий тамойиллар қўйидагилар:

- ота-онанинг балоғат ёшига етмаган болаларини таъминлашдаги тенг иштироки;
- мамлакатнинг бутун ҳудудида суд қарори бажарилишининг мажбурийлиги;
- ота-онанинг бола таъминотидаги бурчлари боланинг қонуний никоҳ билан ёки никоҳсиз туғилганига қараб ўзгариб қолмайди;
- болани таъминлаш никоҳ бекор қилинганда ҳам худди никоҳ кучда бўлган пайтдагидек давом этиши керак.

Кўп ҳолларда алимент үндириб беришларини сўраб судга никоҳ бекор қилингандан кейин мурожаат этадилар. Бу алимент тўланишига бўлган эҳтиёж ва асосни қучайтиради. Бу пайтда эр-хотин биргаликда яшамаётган,

оила бюджети бўлиниб кетган, бола тўғрисида ғамхўрлик қилиш улардан бирининг гарданига тушган бўлади.

Шундай ҳам бўладики, ота ва она биргаликда яшаётган бўлишса-да, болалар ҳуқуқини таъминлаш учун мажбурий тарзда алимент ундиришга тўғри келади. Бундай пайтда алимент белгилаш учун пухта асос ва далилларни излаш талаб қилинади. Эр-хотиндан бирини алимент тўлашга мажбурлаш учун унинг болаларга қарашдан ўзини аниқ олиб қочаётганлигини бир эмас, бир қанча гувоҳ тасдиқлаши лозим.

## **НИКОҲСИЗ ТУФИЛГАН БОЛАГА АЛИМЕНТ РАСМИЙЛАШТИРИШ**

Қирғиз Республикаси қонунчилигига мувофиқ, никоҳсиз туфилган ва ЗАГС органларида қайд этилмаган болалар ҳам қонуний туфилган болаларга ўхшаб мулкий ва номулкий ҳимоя билан кафолатланади.

Никоҳсиз туфилган болага алимент белгилаш тартиби ота тутадиган позицияга боғлиқ бўлади:

### **- тугилганлик ҳақида гувоҳномада ёзилган бўлса:**

Тугилганлик ҳақида гувоҳномада ота исмининг борлиги – оталикни белгиловчи ва онанинг ундан алимент олиб туришига имкон берадиган ҳужжатларни расмийлаштиришга асосдир (ихтиёрий келишим тузиш ёки судга мурожаат қилиш орқали);

### **- тугилганлик ҳақида гувоҳномада ёзилмаган бўлса:**

Тугилганлик ҳақида гувоҳномада бундай ёзувнинг йўқлиги аввал оталик фактини исботлашни тақозо этади, шундан кейин аёл алимент ундириб беришларини сўраб судга мурожаат қилиши мумкин;

### **- болани тан олса:**

Отанинг болани тан олиши она қўлида масалани тинч йўл билан ҳал қилиш, ё бўлмаса, алимент масаласида судга мурожаат этиш учун зарур ҳужжатлар мавжудлигини англаради;

### **- болани тан олмаса:**

Отанинг болани тан олишни истамаслиги оталик фактини суд орқали, тиббий экспертиза ўтказиб исботлаш ёки она томонидан буни исботловчи рад этиб бўлмайдиган далиллар келтириш билан амалга ошади.

Шундай қилиб, никоҳсиз туфилган болалар учун алимент тайинлаш ва ундириш худди бола ЗАГС органлари томонидан рўйхатга олинган ҳолатдаги каби бўлади. Фарқи шундаки, бу ҳолатда албатта оталик фактини аниқлаш талаб қилинади.

## **ОТАЛИКНИ ТАН ОЛИШ**

Қонуний никоҳсиз туфилган болалар учун отаси шахсини кўрсатиш

мажбурийликдан ташқари бўлганлигидан, оталик фактини аниқлаш ўта муҳим ҳисобланади. Буни отанинг розилиги билан унинг исмини туғилгандик тўғрисида гувоҳномага ёзиш орқали қилса бўлади. Агар шундай қилинмаган бўлса, болага алимент белгилаш учун оталик фактини суд орқали аниқлашга тўғри келади.

Иккинчи ҳолатда оталик фактини аёл билан қонуний никоҳсиз яшаган эрнинг ўзи тан олиши ишни осонлаштиради. Агар эркак буни хоҳламаса, аёл айнан шу киши боланинг отаси эканлигини исботлаш ва ундан алимент ундириш учун судга мурожаат қилишга мажбур бўлади. Бундай пайтда суд қонуний никоҳсиз туғилган болага алимент тайинлаш тўғрисида қарор чиқаради, бунинг учун эса рад этиб бўлмайдиган исботлар, ҳатто генетик экспертиза хулосалари керак бўлади. Ушбу факт тўлиқ исботлангандан кейингина судга алимент масаласида мурожаат этиш мумкин.

## **АЛИМЕНТ МИҚДОРИНИ БЕЛГИЛАШ**

Умумий қоидаларга кўра, агар ота-она алимент миқдори тўғрисида бир битимга келишмаган бўлса, суд Қирғиз Республикаси Оила кодексининг 86-моддаси бўйича томонлардан бирининг маоши ва (ёки) амалдаги даромадидан ой сайин қуидаги фоизлар ҳисобида алимент ундириш тўғрисида қарор чиқаради:

- бир бола учун – даромад (маош)нинг тўртдан бир қисми;
- бола иккита бўлса – даромад (маош)нинг учдан бир қисми ;
- уч ёки ундан кўп бола учун – даромад (маош)нинг ярми.

Томонларнинг моддий аҳволи ва бошқа эътиборга молик вазиятлар ҳисобга олинган ҳолда алимент миқдори озайтирилиши ёки кўпайтирилиши мумкин.

Алимент тўловчи фермерлик билан шуғулланса ва нақд пули йўқ бўлса, алиментни натурал тарзда тўлаши мумкин.

Маош олмаслиги ва (ёки) даромади йўқлиги ота ёки онадан бола учун алимент тўлаш масъулиятини олиб ташламайди, шунинг учун у маҳаллий шароитдаги ўртacha ойлик маош ҳисобидан келиб чиқсан ҳолда алимент тўлашнинг имкониятини қидириши, ё бўлмаса, унинг ўрнини болага, агар улар бир нечта бўлса, барчасига тент миқдорда кўчмас ёки кўчиб юрувчи мулкни ўтказиб бериш билан қоплаши керак.

## **КЎНГИЛЛИ БИТИМ**

Боланинг отаси ва онаси алимент олиш учун судга мурожаат қилмай турибоқ, алиментнинг ҳажми ва тўлаш муддати ҳақида ўзаро келишиб олишлари мумкин. Бунда уларга алимент миқдори фоиз ҳисобида ойма-ой кўрсатиши мумкин.

утказишилари құл келади.

Амалдаги қонунчиликда бундай битимни нотариал тартибда рўйхатдан ўтказиши кўзда тутилмаган, аммо кейинчалик келишмовчилик келиб чик-маслиги учун нотариусга бориб, ўртадаги битимни тасдиқлатиб олиш ортиқчалик қилмайди.

Алимент тўлаш тўғрисидаги битимнинг нотариал тартибда тасдиқланishi ижро варақаси каби кучга эга бўлади.

## **АЛИМЕНТНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ**

Алиментни расмийлаштириш жараёнига кўплаб омиллар таъсир ўтказади. Ана шу омилларга қараб, расмийлаштириш тез битиши ёки узоқча чўзилиши мумкин. Энг оддий вариант - бу расмий никоҳдан ўтмай яшаб келган эр-хотиннинг алимент масаласида ўзаро келишиб олишидир. Томонлар кўнгилли тарзда мажбурият қабул қилиб, уни бажарадилар. Агар битим мавжуд бўлгани ҳолда уни бир томон бажармайдиган бўлса ёки бундай битим тузилмаган ҳолда буйруқ чиқарилишини сўраб ёхуд даъво аризаси билан судга мурожаат қилиш керак бўлади.

## **СУД БУЙРУГИ БИЛАН**

Оталик факти аниқланган, манзили маълум бўлган, аммо боланинг ота ва онаси ўртасида алимент тўлаш ҳақида келишим бўлмаган пайтда бу масалада истиқомат жойидаги биринчи суд инстанциясига мурожаат қилиш зарур. Бунинг учун суд инстанциясига алимент тўловлари тайинлаш бўйича буйруқ чиқаришни сўраб ариза топширилади.

Аризага алимент тайинланадиган боланинг туғилганлиги ҳақида гувоҳнома нусхаси ва жавобгар яшайдиган квартал комитетининг справкасини кўшиб қўйиш керак.

Туғилганлик ҳақида гувоҳномада бола отасининг исми кўрсатилган бўлиши керак, агар бундай ёзув йўқ бўлса, аризага оталик факти белгиланган суд қарори тиркалади.

Суд бу ҳужжатларни қараб чиққандан кейин жавобгарни чақириб ўтирасданоқ болага қонунда кўзда тутилган миқдорда алимент тайинлаш тўғрисида буйруқ чиқаради. Буйруқда жавобгар тўлаши керак бўлган нафака унинг қонунда кўрсатилган даромадларига мос тушиши белгиланади.

Суд буйруғининг тўлақонли бажарилиши учун даъвогар буйруқнинг нусхаси жавобгарга етиб борганига, шунингдек, буйруқ талабини бажарадиган суд ижрочилари хизмати томонидан рўйхатга олинганига ишонч ҳосил қилиши керак.

## **ДАЪВО АРИЗАСИ АСОСИДА**

Алиментни расмийлаштиришдаги энг қийин иш никоҳсиз туғилган болага алимент ундириш учун берилган даъво аризасини қондиришдир. Даъвогар боланинг мулкий ва номулкий ҳуқуқини таъминлаш учун аниқ ҳажмда пул тўланишини талаб қилиб ёки шундай тўлов ҳақидаги битим бажарилмаётган бўлса, шунингдек, жавобгар қаерда яшаётгани ва унинг даромади маълум бўлмаса, шундай ариза бериши мумкин.

Барча ҳолларда алимент ундириш бўйича даъво аризаси биринчи суд инстанциясига берилади. Худди суд буйруғи билан бўлганидек, аризага боланинг туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, қўйилаётган талабнинг асосли эканлигини кўрсатувчи бошқа ҳужжатлар қўшиб қўйилади (паспорт, никоҳдан ўтганлик гувоҳномаси, боланинг туғилганлиги ҳақида гувоҳнома, даъво аризасининг нусхаси (жавобгар учун), яшаш жойидан болани боқиши она зиммасида эканлигини кўрсатувчи справка, даромадлар ҳақида справка (жавобгарнинг иш жойидан олинади)).

Никоҳсиз туғилган болага алимент ундириш учун ариза бераётиб, агар ўтиб кетган давр учун нафақа ундириш зарурати келиб чиқса, судга ёзилган аризада тегишли суммани аниқ кўрсатиш талаб қилинади. Бундай аризалар бўйича иш судда икки томоннинг иштирокида қаралади, агар томонларга даъво аризаси кўриб чиқилиши ҳақида икки мартадан ошиқ айтилган, бироқ улар суд мажлисига келишмаса, сиртдан кўриб чиқилаверади.

Никоҳсиз туғилган болага алимент ундириш бўйича суд қарори нусхасини олгач, суднинг ижро варақасини олиш ва уни суд ижрочилари хизматига топшириш керак.

## **АЛИМЕНТ ТЎЛОВЛАРИНИ УНДИРИШ ТАРТИБИ**

Бола учун алимент қўйидаги ҳужжатлар асосида ундирилади:

- Ижро варақаси;
- Суд буйруғи;
- Нотариал тасдикдан ўтган алимент тўлаш бўйича битим.

Бундай ҳужжатлар суд ижрочилари хизматида қайд этилиши биланоқ, жавобгарга нисбатан бошқа ҳақдорларнинг ичида биринчи бўлиб ижро қилинади. Суд ижрочиси қарздорга алиментни ўн кун ичида кўнгилли равища тўлашни таклиф қиласи. Агар шу вақт ичида тўланмаса, алимент мажбуrlаш йўли билан ундирилади.

Жавобгар маош олмаётган, бошқа даромадга эга бўлмаган тақдирда тўлов микдори маҳаллий шароитдаги ўртacha ойлик иш ҳақидан келиб чиқсан ҳолда белгиланади. Жавобгар бунга рози бўлмаса, ундан суд ижрочилари томонидан аниқланган даромадларига мос равища алимент ундирилади. Агар уншид роҳи тартиби

вогарнин мулкими дисга силиш га дақыл, агар шундай мулк булса, давбо гарга алиментни ундириб бериш суд ижрочисининг ишидир.

Агар суд ижрочилари қарздорнинг яшаш ва иш жойини аниқлай олмаса, улар хуқуқни муҳофаза қилиш органларига уни излаб топиш, суд буйруғини, ижро варақасини ёки нотариал идора тасдиқлаган битимни бажариш бўйича сўровнома жўнатадилар.

Ижрочилик ишлаб чиқаришида даъвогар томонидан жавобгар ҳақидаги барча зарур маълумотларнинг тақдим этилиши муҳим аҳамиятга эга. Айтилганларга амал қилинса, алимент тўловларини ундириш имкониятлари ортади.

Кыргыз Республикасининг оиласа оид конунларига биноан хар бир ота-она тенг холатда уз фарзандларини моддий тарафдан таъминлаши зарур, жумладан алимент тулаш оркали хам.

Лекин, алимент туловчи уз бурчини тулиги билан бажармас экан, у конуний жавобгарчиликка тортилиши мумкин.

Энди, Кыргыз Республикасининг “Суд ижрочилари макоми ва ижроия ишлари тугрисида” конунига мувофик суд ижрочиси карздорнинг Кыргызстандан ташкарига чикиб кетишлигига вактинчалик чек куйиш тугрисида фармон чикаради ва фармоннинг нусхаларини карздорга ва давлат чегара хавсизлигини таъминловчи ваколатли давлат идорасига юборади.

Кейин, уз фарзандига алимент тулашдан буйин товлаган карздор устидан суд ижрочиси тегишли хужжатларни ички ишлар органларига жиноий иш очиш учун утказиб беради.

Кыргыз Республикасининг Жоруктар тугрисидаги кодексининг 77-бандига мувофик ёши етмаган фарзандлар ёки ёши етиб, лекин ногирон ва моддий ёрдамга мухтоҷ фарзандларни таъминлаш учун харажатларни суднинг карори асосида алимент тулашликдан ота-оналарнинг кочиши – 1чи категориядагы (200 мингдан 300 минг сомгача) жарима жазосига лойик деп топилади.

Алиментни ундирувчи тараф суд ижрочисининг алиментни ундиришдаги харакатсизлиги хакида суд департаментига ариза билан кайрилашга хакли. Уз фарзандига алимент тулашликдан бош тортиш – бу боланинг хукукини тулик поймол килган билан teng. Кыргыз Республикасининг Ойлавий кодексининг 74-бандига мувофик ота-оналик бурчини адo этишдан, жумладан алимент тулашдан хиёнатли кочса ота-она (удардан бири)ни ота-оналик хукувидан маҳрум килиб куйиши мумкин.

## **ҚИРГИЗИСТОНДАН ТАШҚАРИДА ЯШАЁТГАН СОБИҚ ЭР ЁКИ ХОТИНДАН АЛИМЕНТ УНДИРИШ**

Бошдаёқ шуни таъкидлаб ўтиш керакки, қуйида айтиладиган гаплар собиқ турмуш ўртоғи Қирғизистондан ташқарида юрган, аммо ўзлари қарамоғидаги болалар билан Қирғизистон ҳудудида яшаётганларгагина тегишлидир.

Чет элда бўлган жавобгардан алимент ундиришнинг учта йўли бор:

1. Алимент ундириш бўйича мамлакат ичкарисида ижобий қарор чиқартириш ва бу қарорнинг чет элда, МДҲ ҳудуди ва узоқ хорижда ижро эттириш тўғрисида илтимоснома билан мурожаат қилиш;

2. Агар алимент тўлаши керак бўлган шахс Россияда бўлса, чет элларда алимент ундириб бериш ҳақида ариза ёзиб топшириш ва унинг ижросига 2002 йил 7 октябрда кучга кирган фуқаролик, оилавий ва жиноий ишлар бўйича хукуқий муносабатларда зарур ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги МДҲ Конвенцияси доирасида эришиш мумкин;

3. Хорижда алимент ундириш бўйича ариза бериш ва бу ҳақдаги қарорнинг 1956 йил 20 июндан буён амалда бўлган чет элларда алимент ундириш тўғрисида Конвенция доирасида бажарилишига эришиш мумкин.

Шуни айтиш керакки, ҳатто Қирғизистон ҳудудида ариза бераётиб ҳам суд кўриб чиқиладиган иш ҳақида хабардор қилиши учун хориждаги ота ёки онанинг яшаш манзилини кўрсатиш керак. Бироқ жавобгарнинг аниқ манзили даъвогарга доим ҳам маълум бўлавермайди. Бу муаммони ҳал ҳал қиласа бўлади, нимага деганда, суд жараёнида алимент тўловчининг яшаш манзилини аниқлаш чоралари кўрилади. Яшаб турган жойи маълум бўлмаган, Қирғизистонда яшамайдиган жавобгар устидан даъво аризаси билан мурожаат қилишда унинг Қирғиз Республикасидаги охирги яшаш жойи ёки мулкининг қаерда эканлигини кўрсатиш зарур.

***Шундай қилиб, жавобгар топилди, унга хабар беришди, сиз судда ютиб чиқдингиз. Энди нима қилиш керак?***

Қирғиз Республикаси иштирок этаётган хукуқий ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги ҳалқаро шартномаларнинг асосий қисмида қарорни чиқарган суд органига шу қарорнинг бошқа давлат ҳудудида (масалан, МДҲ Конвенциясида мувофиқ, Россия Федерациясида) бажарилишини тан олиш илтимоси билан мурожаат қилиш мумкинлиги белгиланган.

Бундан ташқари, ҳалқаро шартномаларда собиқ эр ёки хотин яшаётган давлатнинг суд органига илтимоснома билан мурожаат қилиш мумкинлиги ҳам кўрсатилган. Бу хорижий судга мурожаат қилиш учун сарфланадиган вақтинчалик харажатларни қисқартириш нуқтаи назаридан мухимдир. Бироқ қарорнинг бажарилишини ортга тортадиган хатолардан сақланиш учун шу ишни кўриб чиқкан ва қарор қабул қилган суд органига мурожаат

қилган маъқул, сабаби, у бундан кейинги ҳаракатларни белгилаш, зарур хужжатларни расмийлаштиришда ёрдам беради.

### ***Илтимосномага қўйидаги ҳужжатлар тиркалади:***

1) қарор ёки унинг тасдиқланган нусхаси, қарор кучга кирганлиги ва унинг ижроси мажбурий эканлиги, ёки қарор матнида кўрсатилмаган бўлса, унинг қонуний кучга киргунча бажарилиши кераклиги ҳақида расмий ҳужжат;

2) ўзига нисбатан қарор чиқарилган, аммо суд мажлисида иштирок этмаган томон судга ўз вақтида чақирилгани, ҳуқуқий муомалага лаёқатсиз бўлганда эса, унинг ўрнида қонуний вакили қатнашганлигини тасдиқловчи ҳужжат;

3) юқорида тилга олинган ҳужжатларнинг тасдиқланган таржимаси ва илтимосноманинг суд қарори бажариладиган давлат тилидаги нусхаси.

Шундай қилиб, суд қарорини тан олиш ва уни жавобгар яшаётган хорижий давлат ҳудудида ижро учун қабул қилиш ҳақида илтимоснома ёзиш билан алимент ундириб берувчининг иши тугайди (баъзан чет давлат суди ўзини қизиқтирган масалаларда алимент ундирувчига мурожаат этиши мумкин). Илтимоснома қабул қилингандан кейин ишнинг асосий оғирлиги Қирғиз Республикаси ва чет давлатлар (масалан, РФ)нинг компетенцияли органлари зиммасига тушади.

Чиқарилган суд қарори асосида маълум микдорда қарз йиғилиб, уни тўлайдиган шахс хорижда эканлиги ва мулки ҳам ўша ёқдалиги билан боғлиқ вазиятни алоҳида кўриб чиқиш зарур бўлади. Бундай ҳолатда ҳам қарор чиқарган маҳаллий суд орқали қарздор яшаб турган давлатнинг компетенцияли суд органига маҳаллий суд қарорини тан олиш ва ижро учун қабул қилишни сўраб илтимоснома жўнатилади. Агар алиментни ундирувчи қарздорнинг аниқ манзилини билмаса, бироқ унинг, масалан, Россияда яшашини билса, Қирғиз Республикасининг “Қирғиз Республикасида ижро-чилик ишлаб чиқариши ва суд ижрочиларининг мақоми тўғрисида” Қонунининг 31-моддасига мувофиқ, қарздорни қидириб топиш бўйича маҳаллий судга мурожаат этиш керак. Шундан сўнг фуқаролиқ, оилавий ва жиноий ишлар бўйича ҳуқуқий муносабатларда зарур ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги МДҲ Конвенциясининг 35-моддаси 5-қисмига мувофиқ, суднинг қарздорни қидириб топиш бўйича ажрими асосида суд қарорларини ижро этувчи орган (Россияда - суд приставлари) ишга тушади.

Хулоса сифатида шуни айтиш мумкинки,, бунга ўхшаш вазиятларда муайян бир ишнинг ҳар бир детали, айниқса, қарздорниниг қайси мамлакатда яшаётгани муҳим аҳамият касб этади. Бизнинг юристлар вазиятдан

чиқишингизда, болага ғамхўрлик қилишда керак бўладиган маблағни суд тартибида ундириб олишингизда кўмаклашадилар.

## **1956 ЙИЛНИНГ 20 ИЮНИДАН БУЁН АМАЛДА БЎЛГАН ЧЕТ ЭЛЛАР-ДА АЛИМЕНТ УНДИРИШ БЎЙИЧА КОНВЕНЦИЯГА МУВОФИҚ ХОРИЖДА АЛИМЕНТ ТЎЛАТИШНИНГ ТАРТИБИ**

Қонуний кучга кирган суд қарори қўлга тегиши биланоқ унинг ижросини таъминлаш ҳаракатини қўриш керак. Бунинг учун даъвогар суд ижрочилари хизматининг ўзи яшаб турган ҳудудий бўлинмасига:

- Қирғизистон судининг бошқа давлат ҳудудида алимент ундириб бериш тўғрисидаги қарорини тан олиш ва ижро учун қабул қилиш ҳақида ариза (мурожаат) бериши (ариза (мурожаат) эркин тарзда ёзилади);
- Чет элларда алимент ундириш тўғрисидаги Конвенцияга мувофик, алиментни ундириш бўйича қарорни тан олиш ва ижро учун қабул қилиш ҳақида илтимоснома билан мурожаат қиласи;

Илтимоснома эркин тарзда ёзилади. Унда куйидагилар кўрсатилиши шарт:

- жавобгар (қарздор)нинг тўлиқ исм-шарифи, туғилган санаси, фуқаролиги, манзили, касби ва иш жойи (агар маълум бўлса) ва имкониятга қараб сурати;
- қарздорнинг молиявий ва оилавий аҳволи, унинг мулки ҳақида маълумотлар (агар шундай маълумотлар мавжуд бўлса);
- қарздорнинг қаерда эканлигини аниқлашда ёрдам берадиган ҳар қандай маълумот.

Илтимосномага:

- суд қарорининг нусхаси;
- суд қарори қонуний кучга кирганлиги тўғрисида справка (шу қарорни қабул қилган суд органи томонидан берилади);
- Қирғизистон ҳудудида суд қарорининг қисман бажарилгани ёки бажарилмагани ҳақида справка (суд ижрочилари хизмати бўлинмаси беради);
- агар қарздор суд мажлисида иштирок этмаган бўлса, унинг суд мажлиси қачон ва қаерда ўтказилиши ҳақида хабардор қилинганини тасдиқловчи справка (ишни кўриб чиқсан суд органи беради)
- зарур бўлса, имкониятга қараб, шу масала кўриб чиқилган суд мажлиси протоколи;
- алимент тўлаши керак бўлган шахснинг сурати;
- илтимосноманинг тасдиқланган таржимаси ва суд қарорини бажаришга асос бўладиган давлат тилидаги нусхаси.

**Шундан сүнг Қирғиз Республикаси Олий суди қошидаги Суд департаменти хужжатларни шартномага қўшилган давлатнинг тегишили орғанига ижро учун жўнатади.**

Қирғизистон чет элларда алимент ундириш тўғрисидаги Конвенцияга 2003 йилда қўшилган. Чет элларда алимент ундириш тўғрисидаги Конвенцияга қуидаги давлатлар қўшилган: Австралия, Австрия, Жазоир, Аргентина, Барбадос, Бельгия, Беларусь, Боливия, Босния ва Герцеговина, Бразилия, Буркина-Фасо, Македония, Венгрия, Гаити, Гватемала, Германия, Греция, Дания, Доминикан Республикаси, Испания, Ирландия, Испания, Италия, Кабо-Вerde, Қозоғистон, Камбоджа, Кипр, Колумбия, Куба, Украина, Либерия, Люксембург, Марокко, Мексика, Монако, Нигер, Голландия, Янги Зеландия, Норвегия, Пакистон, Польша, Португалия, Молдова, Руминия, Сальвадор, Муқаддас Тахт, Сейшель Ороллари, Сербия, Словакия, Словения, Буюкбритания ва Шимолий Ирландия, Суринам, Тунис, Туркия, Уругвай, Филиппин, Финляндия, Франция, Хорватия, Марказий Африка Республикаси, Черногория, Чех Республикаси, Чили, Швейцария, Швеция, Шри-Ланка, Эквадор, Эстония.